

Oppsummering etter erfaringsutvekslingsmøte om jerveforvaltning i rovviltregion 3, 5 og 6 med utgangspunkt i Reinheimen og Dovrefjell

Digitalt møte 10. mars 2021 -kl. 09.00 -14.00

60 deltakere – se vedlagt liste

Rovviltnemnda i region 3/Oppland gjennomførte 10. mars et digitalt erfaringsutvekslingsmøte sammen med rovviltnemndene og sekretariat fra region 5 og 6, Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, SNO, Mattilsynet og inviterte ansatte og politisk ledelse fra 11 kommuner med arealer innenfor Reinheimen og Breheimen. Vel 60 personer deltok i det digitale møte.

Hovedpunkter fra innleggene – for videre oppfølging

- Per dato har Miljødirektoratet/SNO ingen avtale om veterinærfaglig ansvar for medikamenter for bruk ved ekstraordinære uttak av jerv
- Region 3 og region 6/Møre og Romsdal lykkes ikke med ordinær lisensfelling av jerv, og har stort behov for ekstraordinære uttak før kommende beitesesong
- Kommunene forventer forvaltning ned på bestandsmål – stor bekymring i beitenæringa foran kommende beitesesong og stort behov for forutsigbarhet i jerveforvaltningen
- Det forventes at Miljødirektoratet gjør tiltak for å regulere ned bestanden i Reinheimen før beitesesongen
- Etablere gruppe for mer effektiv lisensfelling – mer bruk av hund
- Mer samhandling, samarbeid og erfaringsutveksling mellom region 3, 5 og 6

Kort fra innleggene fra Miljødirektorat, Landbruksdirektorat, nemndledere og inviterte kommuner

1. Velkommen ved nemndsleder Aud Hove. Samordningsoppdraget for jerv i Sør-Norge fra 2014 er blant annet utgangspunkt for dette møte. Oppdraget ble oppsummert i oktober 2018 med følgende konklusjoner: a) Det er god utveksling av jerv fra øst til vest b) Jervestammen i Sør-Norge er levedyktig c) Region 3, 5 og 6 vil samarbeide videre om jerveforvaltningen. Siste året har det vært mange treffpunkt og flere felles henvendelser til Miljødirektoratet, KLD og LMD.
2. Miljødirektoratet v/Anders Braa. Bestandsmål for jerv i Norge er 39 årlige ynglinger, siste år var det registrert 63 ynglinger, og bestandsmålet er godt oppfylt. Jerv er største skadevolder av sau, og det er til jerv flest sauer blir erstattet. Fra 2. feb til 31. mai er det Miljødirektoratet som har myndighet for ekstraordinære uttak. Miljødirektoratet har løpende vurdering av muligheter for uttak i denne perioden. Vinter 2021 er det per dato gitt vedtak for 9 ekstraordinære uttak ved SNO – fellingsresultat for 3 av disse, i henholdsvis Finnmark, Grong og Trollheimen. Per dato mangler det avtale om veterinærfaglige ansvar for medikamenter, og ekstraordinære uttak kan ikke gjennomføres før dette er på plass.
3. Landbruksdirektoratet v/Jens Wollebæk. Landbruksdirektoratet skal styrke faglig arbeid med arealbruk i landbruket innenfor klima og miljø -særlig viktig å styrke arbeidet med å ivareta den

landbruksfaglige siden av todelte målsettingen i rovviltpolitikken. Landbruksdirektoratet er blant annet høringsinstans. Opptatt av tap på utmarksbeite og tiltak for å redusere dette.

4. Region 6/Trøndelag og Møre og Romsdal v/leder Kari Anita Furunes. Region 6 er stor og variert, fra kyst, høgfjell og grense mot Sverige. Forvaltningsplan er fra 2018, og bestandsmål for jerv er 10 ynglinger, fordelt med 7 i Trøndelag og 3 i Møre og Romsdal. Snitt siste 3 år er 17,3 årlige ynglinger. Lisensfellingskvote i Trøndelag var 23 jerv og 7 i Møre og Romsdal og 2 til fordeling. Uttak i Trøndelag er høyt, men det er vanskelig å lykkes godt i Møre og Romsdal. 4 av 7 jerv er tatt ut, 3 jerv på ordinær lisensfelling og 1 jerv er tatt ut av SNO. Furunes har fått flere henvendelser om Miljødirektoratet/SNOs manglende avtale om veterinærfaglig ansvar for medikamenter som er nødvendig for ekstraordinære uttak ved bruk av helikopter. Region 6 har store utfordringer rundt tap av sau til jerv i Møre og Romsdal. Region 6 ønsker at det i disse områdene også blir brukt FKT-midler til mer tilsyn med kadaverhundekvipasjer og elektronisk overvåking.
5. Region 5/Hedmark v/leder Stein Tronsmoen. Bestandsmål for jerv i region 5 er 5 årlige ynglinger og snitt siste 3 år er 12. Lisensfellingskvoten, som i hovedsak er i beiteprioriterte områder, var 30 jerv og 24 er tatt ut, og svært mange av disse ved hjelp av jakthund. Jervebestanden i region 5/Hedmark har de seinere år trukket inn i barskogområder. Region 5 er i oppstart med revidering av forvaltningsplan.
6. Region 3/Oppland v/leder Aud Hove. Jervesona i region 3/Oppland er stor for å ha byrdefordeling. Bestandsmål er 4 årlige ynglinger, og siste 5 år har snitt vært 6,5 ynglinger. Den todelte målsettingen er viktig, og Hove viste til rovviltforliket fra 2011: «Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt». Tradisjonelt landbruk er bærebjelke i Nord-Gudbrandsdalen, med 60 000 sau på fjellbeite og samtidig er store deler av beitearealene innenfor jervesona. Tap på utmarksbeite har generelt gått noe ned de siste år, men særlig i Skjåk og Lesja er det områder med årlige høge tap. Rovviltnemnda er kritisk til planlagt tidlig sank, akutte tiltak gjennomføres ved behov. Lisensfellingskvota for jerv har vært realistisk, variert fra 8 til 12 de siste årene, men uttaket har vært normalt vært lavt. 8 jerv av 10 i 2020, dette året endt lisensjakta med uttak av 2 jerv av en kvote på 12 jerv. Region 3 har hatt mye dialog med Miljødirektoratet for ekstraordinære og målretta uttak. Beitenæringa er tålmodig, men sliten. Det er vanskelig å beholde næringa og gi optimisme for rekrutering når det ikke lykkes å forvalte ned mot bestandsmål. Det er en klar forventning om hjelp til uttak av restkvote.
7. Oppdal kommune v/Gro Aalbu. Oppdal er en svært stor beitebrukskommune med 45 000 sau, 2000 storfe og 2 500 tamrein. I den sørlige delen, mot Dovrefjell og Reinheimen, beiter 24 000 sau hver sommer. Oppdal har 13 beitelag og hele kommunen er i beiteprioritert område. OBB-statistikk fra 1978 som viser endringer i dyretall og tap. Tap til rovvilt er i hovedsak til jerv og kongeørn, de siste 20 år har de gjennomsnittlige tap variert fra 5 -7 %. Det er vanskelig for beitebrukerne å finne kadaver for dokumentasjon. Planlagt tidlig sank er ikke et aktuelt tiltak i Oppdal. Beitenæringa er avhengig av en forutsigbar jerveforvaltning.
8. Lesja kommune v/Kari Anette Austvik. Lesja er den 3. største sauekommunen i Oppland med 18 000 sau på utmarksbeite. 7 beitelag, og fleire har de siste årene hatt høge lammetap, spesielt Lordalen og Lesjaskog. Det er utfordrende å være beitebruker i jervesona, spesielt når få dyr blir

felt og jervetrykket øker. Skadefelling på barmark er lite vellykket, og det er 10 år siden en jerv ble felt på skadefelling i Lesja. Dagens lisensfelling med frivillige jegere er heller ikke vellykket. Den må bli mer effektiv, men hvordan? Per nå 64 saueprodusenter i Lesja – viktig å beholde, viktig med godt miljø, viktig for rekruttering.

9. Rauma kommune v/Rune Horvli. Jerveprioritert sone i Møre og Romsdal er liten, og skal ha 3 årlige ynglinger. Rauma var den største sauekommunen i Møre og Romsdal, nå er det stort frafall. Kommunen har eget rovviltutvalg med 5 beitelagsledere. Og har over tid prøvd svært mange tapsreducerende tiltak, men har årlig store tap. Beitenæringa forstår ikke hvorfor det ikke prioriteres høyere å forvalte ned på bestandsmål, jf. bestandsmål på 39 årlige ynglinger og siste rapport viser 63 ynglinger som SNO har ved ekstraordinære uttak redusert til 52.

Videre inneholdt programmet orienteringer om status og aktuelle saker fra Mattilsynet v/Britt Helene Vildberg Lindheim. SNO v/Esben Bø orienterte om bestandsovervåking av jerv. Siste del av møte var presentasjon av ulike prosjekter som «Tapsavklaringsprosjekter med radiobjøller på lam i region 3 og 5» v/Pål Kjørstad fra Oppland radiobjøllelag, «Effektiv lisensfelling jerv i region 3» v/Odd Steinar Granheim fra NJFF-Oppland, «Erfaringer fra lisensfelling jerv i Hedmark – med bruk av hund i skogsterreng» v/Eirik Budde Erichsen og «Erfaringer fra tilrettelagt åtejakt på jerv» v/Håvard Wiggen fra NJFF-Møre og Romsdal.

Vedlegg:

Presentasjoner fra alle innledere

Deltakerliste